

Sygn. akt: III AUa 1017/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Chądryńska

SSA Lucyna Guderska

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2013 r. w Łodzi

sprawy **J. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 17 kwietnia 2012 r., sygn. akt: VIII U 1945/11;

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1017/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. P. prawa do emerytury uznając, że wnioskodawczyni nie wykazała 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawczyni do pracy w takich warunkach okresu zatrudnienia od 1 marca 1993 roku do 14 listopada 1997 roku na stanowisku łączarki.

Kolejną decyzją z dnia 8 listopada 2011 roku organ rentowy ponownie odmówił J. P. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec niewykazania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. ZUS zaliczył wnioskodawczyni do pracy w warunkach szczególnych wskazany wyżej okres zatrudnienia na stanowisku łączarki, w wymiarze 4 lat, 8 miesięcy i 8 dni.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. P. wniosła o jej zmianę i przyznanie jej prawa do świadczenia emerytalnego. Ubezpieczona wniosła o zaliczenie jej do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w Ł. od 1 września 1973 roku do 31 grudnia 1981 roku oraz od 5 listopada 1984 roku do 28 lutego 1993 roku.

Wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. P. prawo do emerytury poczynając od dnia 5 lipca 2011 roku.

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na tle następującego stanu faktycznego:

Wnioskodawczyni J. P. urodziła się w dniu (...)roku. W dniu 5 lipca 2011 roku złożyła wniosek o przyznanie prawa do emerytury.

Wnioskodawczyni udokumentowała ponad 20 lat ogólnego stażu pracy – 25 lat.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawczyni do okresu pracy w warunkach szczególnych okres w wymiarze 4 lat, 8 miesięcy i 8 dni w okresie od 1 marca 1993 roku do 14 listopada 1997 roku.

J. P. była zatrudniona w Spółdzielni Pracy Zjednoczenie w Ł. w okresie od 1 września 1973 roku do 31 grudnia 1981 roku oraz od 5 listopada 1984 roku do 28 lutego 1993 roku na stanowisku łączarki. W okresie od 24 czerwca 1977 roku do 31 grudnia 1981 roku przebywała na urlopie bezpłatnym. Wnioskodawczyni pracowała na maszynach o średnicy 200 mm, maszyny były ugiłone. Wnioskodawczyni zajmowała się szyciem swetrów, rozpinanych golfów. Praca była wykonywana w hałasie, kurzu, huku maszyn, w zaciemnionym pomieszczeniu.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd pierwszej instancji, powołując się na art. 32 oraz 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, uznał odwołanie J. P. za zasadne. Sąd Okręgowy uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala na stwierdzenie, że wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...)w Ł. na stanowisku łączarki, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, świadczyła pracę w szczególnych warunkach przy obróbce surowców włókienniczych i ich przedzeniu.

Z tych względów Sąd pierwszej instancji, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury poczynając od 5 lipca 2011 roku.

Powyższy wyrok zaskarżył organ rentowy w całości, zarzucając mu:

- 1) naruszenie prawa materialnego, to jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i ustalenie, że ubezpieczona spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na posiadanie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, podczas gdy ubezpieczona wykazała okresy zatrudnienia w tychże warunkach w wymiarze poniżej 15 lat,
- 2) naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 k.p.c. polegające na wydaniu wyroku bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i oparciu rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach faktycznych.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie dowołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że możliwość zaliczenia pracy świadczonej na stanowisku łączarki do pracy w warunkach szczególnych pojawiła się w związku z uchwaleniem zmiany do Zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku poprzez wprowadzenie pkt 57 zarządzeniem nr 63 Ministra Przemysłu z dnia 20 września 1989 roku. Dopiero od tej daty uznano pracę na stanowisku łączarki za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach, zaś wcześniej stanowisko to nie było kwalifikowane jako praca w takich warunkach.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie odnosi skutku, gdyż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, aczkolwiek przyznając wnioskodawczyni prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym dokonał niewłaściwej subsumpcji.

Według przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zmianami) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W niniejszej sprawie sporną okolicznością jest zaliczenie J. P. do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w Ł. w okresie od 1 września 1973 roku do 31 grudnia 1981 roku oraz od 5 listopada 1984 roku do 28 lutego 1993 roku na stanowisku łączarki. Organ rentowy zaliczył wnioskodawczyni okres pracy na wskazanym wyżej stanowisku do pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 marca 1993 roku w związku z dodaniem do działu VII załącznika nr 1 zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz. Urz. MPChIL nr 4 z 1987 roku) w poz. 4 pkt 57, stanowiska szwacza maszynowego (łączarka). Zdaniem organu rentowego dopiero od dnia wejścia w życie opisaney zmiany można osobom uprawnionym zaliczyć prace wykonywaną na stanowisku szwacza maszynowego do prac w warunkach szczególnych. Przedstawione wyżej stanowisko ZUS nie zasługuje na aprobatę. W tym miejscu należy odnieść się do kwestii relacji zarządzeń resortowych, wydawanych przez poszczególnych ministrów, do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 2010 r. w sprawie o sygn. akt II UK 218/09 (LEX nr 590247) wskazał, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego, czy centralny związek spółdzielczy, w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych, ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. Sąd Apelacyjny podziela powyższy pogląd Sądu Najwyższego.

Kierując się wskazanymi wyżej rozważaniami stwierdzić należy, że aktualnie decydujące znaczenie dla przyznania prawa do emerytury w warunkach szczególnych ma przypisanie pracy wykonywanej przez ubezpieczonego do konkretnego punktu wykazu A stanowiącego załącznik do cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku. Sąd Okręgowy przyznając J. P. prawo do emerytury na podstawie powołanych na wstępie przepisów

słusznie uznał, że ubezpieczona, będąc zatrudnioną na stanowisku łączarki, wykonywała w spornym okresie pracę w warunkach szczególnych, natomiast nieprawidłowo zakwalifikował tę pracę jako wykonywaną przy obróbce surowców włókienniczych i ich przędzeniu (dział VII pkt 1 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku). Z materiału dowodowego sprawy wynika bowiem bezspornie, że w spornym okresie wnioskodawczyni pracowała na uigłonych maszynach o średnicy 200 mm zajmując się szyciem swetrów i rozpinanych golfów, a zatem wykonywała pracę przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych (dział VII pkt 4 wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku). Praca ubezpieczonej wykonywana była w hałasie, kurzu, huku maszyn i w zaciemnionym pomieszczeniu, co prawidłowo ustalił Sąd pierwszej instancji. W świetle powyższego nie sposób uznać, że z chwilą dodania pkt 57 „szwacz maszynowy” do stosownego zarządzenia praca ubezpieczonej miała charakter pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, a przed tą zmianą takiego charakteru nie miała. Tym bardziej, że oceniając charakter pracy w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku również odnosimy rodzaj pracy wykonywanej przez danego ubezpieczonego, w okresie sprzed wejścia w życie przedmiotowego rozporządzenia, do rodzajów prac zawartych w załączniku do tego rozporządzenia.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Przewodniczący: Sędziowie: